

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertio p[ro]pt[er] sue [con]ue[n]tio[n]is nu[m]erositate[m] q[ue]m vicu[m]
in magno nu[m]ero su[n]t sine macula ante thronu[m] dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De sc̄is Innocētibus.

Sec̄da est snia infirma et debilis. Sicut em̄ d̄r Tho. ij. q. cxxij. Quidā dixerūt q̄ innocētibz miracōse accelerat? sic vsus liberat d̄r iij: ita q̄ volūtariē martirium passunt. Sed h̄ nullibi autēticū h̄: ideo tanq̄ debilitē fundatū p̄tēnit. qz vt dicit Hiero. ad paulinā. Qd̄ de scriptur̄s autoritate nō habet: eadē facilitate p̄tēnit q̄ p̄bat. **T**ert̄ia ē snia vera et rōnalis: fm̄ quā d̄r sc̄us Tho. vbi s̄. q. martir̄ gl̄iaz quā in alijs volūtas p̄ria meret: illi puul̄ p̄ ch̄o occisi p̄ dei gr̄am sunt affecuti. Nā effusio sanguis p̄ter ch̄m vicez gerit bap̄tismū. Sicut puer̄s bap̄tizat̄ p̄ gratiaz bap̄tismale meritū ch̄i opat̄ ad gl̄iam: ita p̄ ch̄o occisus opat̄ ad martir̄i corōnā p̄cedendā. vñ Aug. i ser. de eps̄b. ip̄os alloquēs innocētēs s̄r. Ille d̄ via corōna dubitabit in passiōe pro ch̄risto qui etiam puulo bap̄tismū p̄desse nō existimāt. Hec ille. **E**t Bern. ser. hui⁹ diei. Ille p̄ ch̄risto trucidatos infantes dubitē coronari qui regeneratos in ch̄o nō credit inf̄ adoptio nis filios generari. Sic itaqz tūc circūcisio nūc p̄o bap̄tism⁹ sine vllō p̄p̄ie volūtatē vsu sufficit ad salutē: sic pro ch̄o p̄cipuū martir̄i illis sufficere ad sanctitatē. Hec ille. **I**deo d̄r Severian⁹ in ser. hō d̄. **H**is n̄ despicit suos coetaneos milites sed puer̄it/ q̄b̄ dedit aū tr̄iūphare q̄ viuere/ q̄s fecit cape sine certatiōe victoriz/ q̄s potauit coronis anteq̄ mēbris. Hec ille. **E**t Eusebi⁹ in ser. hui⁹ diei. **Q**uē felicit̄ nati q̄b̄ in p̄mo nascendi limine eterna vita obuia venit. imaturi q̄dem vident ad mortē: q̄d feliciter moriunt ad vitam. Hec ille. **P**aret itaqz sue passiōis q̄litas p̄pter quaz sine macula sunt aū thronū dei.

Tertio solēniter celebrare debem⁹ sc̄oz innocentū festiuitatē p̄p̄ sue conuentio: is nūerositatē. sunt em̄ in magno nūero. qz sic pater Bar. ij. Zus̄ sit herodes occidit oēs pueros generalit̄ q̄ erāt in bethleē et in oibz finibz ei⁹. Si q̄ festū vni⁹ sc̄i solēniter est celebrādū: qd̄ d̄i cem⁹ de festo tot martir̄: Esti laudādus est vni⁹: q̄nto magis tāra mltitudo: Esti p̄ces vni⁹: q̄nto magis oza: rione: ritate cōiūctio: Esti autē eoz nūer⁹ sic magn⁹: nob̄ tñ est incertus. Sed ecclesia nūc eoz celebrat fm̄ illā Joānis vsitēz

de q̄ d̄r in Apocal. xliij. **V**idi supra mōrē sion agnū stantē et cū eo centū q̄dr̄ agitatē tuormilia h̄ntes nomē ei⁹ et nomē p̄ris ei⁹ sc̄ptū in frōtibz suis. Hec ibi. **D**icunt autē innocētēs specialit̄ quodā mō esse cū agno ch̄risto et h̄re nomē ei⁹ et nomē p̄ris ei⁹ in sc̄ptum frontibz suis. qz speciali q̄dā mō sc̄ ch̄i noie cōsignati: qz p̄ ip̄o et loco ei⁹ p̄at si et sibi p̄p̄inq̄ atqz p̄formes p̄pter innocētialē et p̄ginalē puritatē. **P**ropter qd̄ etiā p̄grue hodierno festo pueroz p̄ ch̄o inf̄ctoz associat̄ festum pueri iesu p̄grinanz i egyptū. **H**odie em̄ nō solū celebrat̄ mar̄ tyriū pueroz q̄ pro ch̄o mortui sunt: sed et ipsi iesu pueri martir̄i q̄ in singul̄ illorū occisus est et p̄grinās in egyptū iā p̄ nob̄ pati dignat⁹ est: vt paret p̄ euā gelii hodiernū. **C**irca fugā autē et p̄grinatōez pueri iesu in egyptū triplex est p̄ncipal̄ cōside ratiō faciendā.

Prima est cōsideratio l̄falis (sue hysto) rica. **H**ec est cōpassionis inductiua.

Secunda est cōsideratio figuratis (sue allegorica). **H**ec est p̄p̄latiōis p̄fectiua.

Tertia est cōsideratio morālis (sue tro) pologica. **H**ec est p̄solatiōis diffusiuā.

Prima est cōsideratio l̄r reralis (sue hystorica) q̄ nos ad ch̄risti pueri fugiētis cōpassiōem iducere debet. **C**onfidera itaqz recessū a iudea: p̄gressū et i gred̄ sum in egyptū. et vbi materiā cōpassiōis inuenies. **P**rimo igit̄ p̄sidera recessum dolorosū quo sanct⁹ ioseph monit⁹ est i (so) mnis ab angelo vt sur gēs acciper p̄p̄e et matrē ei⁹ et fugeret in egyptū: qz futurum erat vt herodes q̄reret puerū ad p̄dendū eū. **J**oseph itaqz euigilas/matrē excitat. qd̄ ab angelo audierit narrat. **Q**uē dolentē audiuit pia mater ioseph sibi d̄cētē: **Q**uē p̄go dulcissima fugiam⁹ rep̄eret: **H**erodes filiū tuū p̄dere q̄rit. **Q**uā r̄ timor virgineā mētē inuasit: q̄ntus ve dolor: eo eius benignissimū penetravit. **S**ine motu igit̄ filiū in brachijs suscipiēs lac̄rimantibz oculis cū sc̄o ioseph puella sacratissimā p̄sus partes egypti iter nocte aggressus est: vt sic secret⁹ piculū euaderēt. **F**lam̄ h̄ h̄rent reuelatōez diuinā: nihil tñ debuit omittēre qd̄ facere poterāt p̄ viā hūanam. **F**ugit itaqz puer iesus: et nocte fugit vt s̄

De Innocentibus Fo. CLXIII

ga q̄ per se difficilis est: nocens obscuritate
difficilis fug. **U**n̄ in h̄ iā prz abundantia
paupertatis p̄ nobis assumptæ. Sed quer
quare ch̄s illo tpe mori recusauit. **R**ndet
Aug. in q̄st. no. et ve. te. di. **D**ia p̄p̄is lo
as r̄ t̄p̄ib; gessit saluator. **L**um ḡ christ̄
mori uellet p̄ boib; morē suā differre dis
posuit vsq; ad. xxxij. etatis sue annū. **T**uz
vr illo tpe intermedio nos p̄bo p̄if r̄ exēplo
instrueret. **T**ū vr in se uirtutes nature ve
ritate oñderet. **L**um vr ardentē dilectio
nē suā euidentē manifestaret in h̄ vicz q̄
uitā suā p̄ nobis dedit cū erat in p̄fectiss
mo etatis statu **H**oluit igit in puericia mo
ri s; fugit vr r̄ in h̄ oñderet suā deitātē q̄
p̄ uoluntatē suā nihil in eā herodes pote
rat r̄ suā parit̄ declararet hūanitatē q̄ p̄se
cutoris manū vr paup̄ hō fugiēdo declina
bat. **V**ide q̄ cito p̄secutionē patit̄ r̄ fugit
de terra natiuitatis sue. **V**ide q̄ benignē
cedit furoi illi quē poterat in momento
p̄dere. **M**agna patientia dñi s; nō minor
et̄ hūilitas: de est r̄ dñs oim s; vr hō su
git q̄ refugiu ē oim. **F**ugiebat ḡ dñs añ fa
cē fuit sul. **N**o pot̄ fuit diaboli: nō q̄ mor
tē timeret s; vr tpe p̄gr̄io eā sustineret. **S**e
cūdo p̄sidera p̄gressum laboriosū. **D**ulcis
suma nāq; m̄ iuuenis r̄ tenera scr̄usq; io
seph puerū iesum portauerunt p̄ uia silue
stre vicz vr d̄ p̄ destrū illd i q̄ filij isrl. **E**l an
uis steterunt. p̄ uia etiā longā. **N**ā vr dicat̄
ad iter cursoris sunt. r̄ij. vel. xij. diere. forte
aut̄ p̄ eis fuit iter duoz mensū r̄ vltra. **Q**
q̄ nocentes duxerūt infomes q̄ vicib; sit̄
eluarunt ardore. q̄tens etiā absq; cibo fu
erunt in eremo. **C**ompatere igit aia dura
creatori tuo p̄ te pegrinanti. **C**ompatere et
ipi ioseph q̄ multū soliat̄ fuit vr m̄ris r̄ fi
liq; necessitatib; p̄ uirtib; puideret. **C**opate
re r̄ p̄gim̄ sacratissime q̄ tātos itinerē labo
res sustinebat. **S**i possibile est bñ excogi
tare r̄ p̄templari hec r̄ alia multa q̄ fiebat
vr possēt oculi a lachrymis p̄rinere **A**ns.
Holi in tua meditatioe fugientē iesū i egyptū
relinq̄re in comitatū. **L**erne illū q̄ im
mensus ē puulis brachys ad materna col
la pendente r̄ dicas felix sum feliciorq; dū
illū video quē reges videre cupierūt r̄ nō
viderunt. **L**ogita r̄ reco gita q̄ anio r̄ q̄ co
gitatione tenebat illa dulcissima m̄r eius
cū illū dñm cātū ac cātillū in brachys suis

exultans r̄ leta teneret euz ei vr infantulo
gestienti duleib; oculis atq; frequentib; cō
gaderet. **O**p̄inare vey esse qd̄ d̄r a lads
nib; eū esse comprehensū in uia r̄ adolescen
tuli cuiusdā bñficio ereptū. **E**rat tēp̄t̄ di
cunt) p̄cipis latronū fil; q̄ cū puulū i ma
tris gremio conspexisset: in ei; speciosiss
mo vultu splendoris maiestas apparuit.
Et igit o bñissime (inq̄) puuloz si aliō tē
pus obtulerit mihi miserēdi memēto mei
r̄ hui; t̄p̄is noli obliuisci. **F**erunt hunc laq
tronē fuisse q̄ ad dexterā dei crucifit̄ altēz
blasphemantē corripuit. **L**ouersus p̄o ad
dñm eūq; in illa q̄ in puulo apparuit itcus
maiestate pacti sui nō inemor. **D**emēto
(inq̄) mei dū ueneris in reg. tu. **F**rag ad is
centiuū amoris hac nō inutile arbitoz vr
opinionē remota oñfirmandi temeritate
hec **A**ns. **T**ertio p̄sidera igressū eranosū
in egyptū. **G**enerūt vtz ad q̄ndā ciuitatē
thebaide q̄ vocat̄ eltopolis r̄ ibi aliquam
domunculā p̄ducētes habitauerūt p̄ septē
annos. **L**egit aut̄ de dñā qm̄ color acū q̄
rebat sibi r̄ filio necessaria **E**st ex ope ma
nuū oportebat q̄rere victuz: qd̄ dicem̄ de
vestimentis: qd̄ de vrensilib; r̄ alijs necessa
rijs: **C**onspice ibi dñam in laborib; r̄ erū
nis vigilijsq; r̄ oronib; nihilo min⁹ sp̄ in
tendētē r̄ toto affectu sibi cōparere r̄ p̄si
dera q̄ nō habuit oino grat̄ regnū det do
mina regni. **S**z q̄rere potes cur i fuga sua
egyptū pot̄ q̄ aliā regionem dñs petijt.
Rndet euangelista vr implet qd̄ dicit̄
p̄ p̄phētā vicz **D**iee. xj. **E**t egypto vocauit
filii meū. **E**t **L**hryf. dic. **S**z q̄re i egyptū
fugit r̄ **R**ecordat̄ em̄ est dñs q̄ in fine non
irascit̄ q̄ta mala fecerat sup egyptū: id̄ m̄
sit̄ ibi fil iū suū dans illi reconciliatiois sū
gnū r̄ p̄petue p̄p̄itacie pign⁹ vr decem pla
gas egypti vna sanaret medicina. **M**ul
tatio dextere excelsi vr p̄pls q̄ añ fuerat p̄
securo: ppli p̄me geniti postea fieret custos
sili; vnigeniti. **H**ec **L**hryf. **E**t **A**ug. dicit̄
in qdā ser. de ep̄i h. **A**udi magnū mysteri
um facti **M**oyles aliqui in egypto p̄hidis
clauserat diem. **I**lluc ch̄s adueniens tē
dentib; in tenebris reddidit clarissimā lu
cem. **H**ec ille. **E**t h̄ x̄t̄ic; vey esse ostēdit
m̄ḡ in historia iehol. di. q̄ cū ch̄s cū m̄se
intrauit in egyptū nocte illa q̄ p̄cepto suo
exierant sili; isrl. sic non fuit dom⁹ in q̄ non

Ber. De scto Thoma cantuariē.

faceret p̄mogenit⁹ mortu⁹ angelo p̄uentē
te: sic ip̄o ingrediente non fuit tēplū i quo
idēplū nō corrueret: qd̄ Esa. p̄dixerat Esa.
p̄r. Ecce dñs ascēdit sup nubē leuē z igre
diez egyptū z mouebunt simulacra egypti
a facie eius. Hec ibi.

Scda est Consideratio figu-
ralis siue allegorica. Vbi Considerandū est
qd̄ dicit Hiero. in omel. Quā tollit puerū z
miserat⁹ vt in egyptū trāseat nocte tollit z
in tenebris qz noctē ignorantie his a qb⁹
ipse recessit reliq̄t incredul⁹. Hec ille. Per
hāc fugā dñi i egyptū a iudea figurabat
z significat futura iudeoz incredulitas z p̄ctū
illustratio p̄ fidē. Unde z postea marie vi-
guit deuotio fidei in regione egypti in q̄ fu-
erunt innūera deuot⁹ monachoz habi-
tacula q̄ noctes vtiqz z dies hymnis sacz
z orationibz occupabāt. vt dicit Chrys⁹.

Tertia est Consideratio mo-
ralis siue topologica. vbi p̄mo Consideran-
dū circa apparitionē angeli q̄ facta ē in so-
mnis. Q. p̄ h̄ (vt dicit Remigius) mystice
designat q̄ illi q̄ a curz terrenis z negotijs
secularibz desunt angelica p̄frui solatio
meret. Hec ille. Itē Considera qd̄ dicit Chrys⁹.
In egyptū puulus mittit vt discam⁹ q̄ ab
ipsis vite mētis ad tentatōes debem⁹ p̄pa-
rari. Nā ab ipsis chri cunabulis istud esse
ctū ē vt tu vitz hoc audiens curz te videris
ē in tribulationibz varijs z multa sustine-
re discrimina nihil oino tribuleris: s̄ isto
munit⁹ exēplo virilit cūcta sustineas scies
tribulationes maxias inseparabiles q̄dam
constites eē virtutū. Hec ille. Itē Considera
qd̄ idē Chrys⁹. dicit. Misericors de⁹ mētis
rebz qd̄a etia iocūda p̄miser. qd̄ certe i s̄ā-
ctis oibz facit q̄s neqz tribulationes neqz
iocūditates sunt hie p̄tinuas: s̄ tū ex ad-
uersis: tū ex p̄speris iustoz vitā q̄st admittit
rabili q̄dam varietate contexte qd̄ idē q̄qz
eum fecisse Considera Vidēdo q̄ppe sanct⁹ io-
seph grandā sponsā in p̄turbationē inci-
dit maximā. Sed affuit repente angelus
suspitionē soluens z timorē p̄orsus extin-
guens. Deinde videns puez natū z stelle
apparitionē magoz qz venerationē maria
fuit exultatione replet⁹. Sed post hanc io-
sunditate itez qz piculum itez qz formido.

Querit em̄ Herodes aniaz pueri z fugere
necesse est z in longinq̄ trāsire. Hec Chrys⁹.
Considera igit qm̄ de⁹ sepe p̄mittit suos
z tribulationes z p̄secutiones pati. Quis
tribularis patientiā habe z solationē ac-
cipe qz cū dño iesu pateris: nec q̄ras tibi a
deo p̄uilegiū dari qd̄ neqz sibi tribuit neqz
m̄ri. Predicte itaqz Consideratōes circa pue-
ri iesu saluatoris n̄ri pegrinationē z fugaz
multū adaugere debent deuotionē fidelis
um ad p̄ntis diei venerationē q̄ nedū pue-
ris p̄ ch̄io occisis vt dixim⁹: sed z ipsi p̄-
grinanti puero iesu atqz p̄ nob fugitanti
dedicata est. Sic q̄ puero iesu deuote s̄
pariamur: sc̄to s̄qz martyres innocentes s̄
deliter veneremur: q̄tinus eoz p̄bz z me-
ritis p̄ ip̄az pueri iesu benignitate atqz pa-
tientia illa sp̄ualis gr̄a nob lar giat q̄ m̄le-
rā hui⁹ vite pegrinationē transiret ad eter-
ne felicitatē q̄erem p̄tingere mereamur at-
qz in p̄petuū cū sanctis innocētibz sine ma-
cula an̄ dei thronū astarē: Amen.

De scto Thoma martyre cantuariensi archiepo. Sermo.

Letabitur in-
ustus in dño. Ps. lxxij. Nō pot
sunt hie iniusti vera leticia qz
sic dicit Ihd̄. de sumo bono. Nulla pena ē
grauior mala p̄scia. et Amb. de offi. Que
pena grauior q̄ vuln⁹ p̄scientie: Itē Ihd̄.
de sū. bo. Vitz nūqz esse tristis semp bene
vive. reus nāqz anim⁹ non ē secur⁹. securus
vero p̄scientia semp gaudiū habet. Hec il-
le. Solus q̄ iustus hie pot̄ vera leticiam.
Scdm̄ aut̄ p̄hm. ij. etbi. Iustus est q̄ gau-
det iustis operibz z tristat de iniustis. Di-
cit aut̄ iustus in p̄posito a iusticia accepta s̄
p̄ sp̄ali virtute s̄ ḡualiter put̄ q̄cunqz vir-
tus d̄ iusticia: s̄m qd̄ etia dicit P̄bus. v.
etbi. qz iusticia legalis est ois virtus. Di-
cit aut̄ iusticia legalis qz est obsequantia legi-
gis. Ideo hic iustus d̄: q̄ est diuine legis
totalit̄ obseruatiuus. Talis vtiqz in eter-
nū letabit in dño qm̄ vitz recept⁹ fuerit i ce-
lesti gl̄ia. Nam cuiuslibet obsequatori diuine le-
gis in fine d̄ illud Dat. xxv. Intra i gau-
diū dñi tui. In p̄nti etia vita letant iusti
non in pctō: non in mundo: s̄ in dño. Ad